

Svetonázor a život ľudu vyjadrujú aj príslovia, porekadlá a pranostiky. Patria ku krátkym formám ľudovej slovesnosti. Je v nich skoncotrovaná ľudová múdrosť a skúsenosť stáročí, vyjadrujú dôležité pravdy alebo mravné zásady (pranostiky sú pozorovania o počasí, o úrode, napr. *Katarína na ľade, Vianoce na blate; Medardova kvapka, štyridsať dní kvapká; studený máj, v stodole raj*).

Priepasť medzi ľudovou slovesnosťou a umelou literatúrou sa zmenšovala od čias osvietenstva, keď sa aj u nás začal prejavovať záujem o ľudovú pieseň. Významnými zberateľmi ľudových piesní, rozprávok a povestí boli Ján Kollár (*Národné spievanky*), Ján Francisci-Rimavský a Pavel Dobšinský (*Prostonárodné povesti slovenské*). V období romantizmu sa dokonca ľudová slovesnosť a jej bohatstvo stali pre štúrovcov vzorom vlastnej tvorby. Písali na ňu ponášky a z jej zdrojov vytvorili umeleckú národnú literatúru (Samo Chalupka, Janko Kráľ, Andrej Sládkovič, Ján Botto). Prvé teoretické dielo o ľudovej slovesnosti napísal Ľudovít Štúr pod názvom *O národných piesňach a povestiach plemien slovanských* (1853).

svetonázor
- világnézet

studený máj, v stodole raj
- májusi eső aranyat ér

priepasť
- szakadék

osvietenstvo
- felvilágosodás

ponášky
- utánzatok